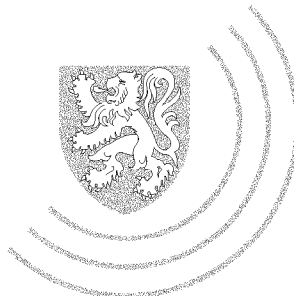

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 1998-1999

29 oktober 1998

BELEIDSBRIEF

Statistiek

Beleidsprioriteiten 1998-1999

ingediend door de heer Luc Van den Brande,
minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie

INHOUD

	Blz.
– Inleiding	3
– Meer beleidsrelevante en direct bruikbare regionale statistieken	3
– Kwaliteitsvolle statistieken	4
– Direct beschikbare gegevens	5
– Samenwerking	7
– Internationale aanwezigheid	8

Inleiding

In de beleidsbrief "*Statistiek in Vlaanderen: Hoekstenen voor een vernieuwd beleid*" (1995) is aangegeven hoe belangrijk de uitbouw van een hoogstaand statistisch apparaat is, hoe de bevoegdheden van de Vlaamse overheid via het samenwerkingsverband met de federale overheid zullen verruimd worden, hoe cruciaal de verdere samenwerking is met universiteiten, bedrijfsfederaties en andere onderzoeksinstituten en hoe in de Vlaamse administratie concreet vorm gegeven wordt aan deze basisopties. Het Vlaams statistisch systeem dient te voldoen aan duidelijke performantie-eisen: meer relevante en bruikbare statistieken, een directe verspreiding via de meest moderne technologieën, samenwerking en overleg tussen aanbieders en gebruikers van openbare statistieken.

In deze opvolgings'beleidsbrief' vindt u het overzicht van de realisaties voor het lopend begrotingsjaar 1998, waar nodig ingebed in de vooropgestelde plannen voor het begrotingsjaar 1999. Volgende rubrieken komen aan bod:

- meer beleidsrelevante en direct bruikbare regionale statistieken;
- kwaliteitsvolle statistieken;
- direct beschikbare gegevens;
- samenwerking;
- internationale aanwezigheid.

Meer beleidsrelevante en direct bruikbare regionale statistieken

Als eigentijdse producent en aanbieder van beleidsrelevante en bruikbare regionale statistieken werkt de administratie Planning en Statistiek (APS) van het ministerie van de Vlaamse gemeenschap verder aan haar klassieke producten zoals 'Profiel Vlaanderen', 'Vlaanderen in Cijfers' (VIC) en 'Stativaria'. De driemaandelijke 'Conjunctuurnota voor Vlaanderen' wordt momenteel bijgewerkt, zodat vanaf 1999 enkele nieuwe indicatoren er deel zullen van uitmaken. Via de Vlaamse Regionale INDicatoren (VRIND editie 98) wordt niet alleen opgevolgd hoe de Vlaamse overheid haar middelen (geld, personeel, infrastructuur, ...) inzet, maar worden steeds meer indicatoren aangeboden die de impact van het beleid beschrijven. In elke statistiek wordt -waar mogelijk- rekening gehouden met de sekse als statistische discriminator, maar in de VRIND-editie van 1998 zal voor het eerst een afzonderlijk hoofdstuk aan gender specifieke indicatoren worden gewijd.

Een aparte plaats verdient de systematische peiling naar de culturele verschuivingen in Vlaanderen op basis van de eigen APS-survey, die sinds 1996 jaar na jaar verder wordt uitgebouwd. Deze peilingen zorgen voor een uniek databestand waaruit niet alleen de trends maar ook meer diepgaande veranderingen kunnen opgevolgd worden. De resultaten van de wetenschappelijke analyses op dit materiaal werden voorgesteld op een colloquium (29 mei 1998). In het kader van het beleidsgericht onderzoek worden nu nieuwe onderzoeksopdrachten uitgeschreven en wordt werk gemaakt van een permanente ondersteuning van deze survey.

De aanmaak van beleidsrelevante regionale statistieken blijft een dagelijks aandachtspunt. De meeste Vlaamse departementen en Vlaamse Openbare Instellingen geven nu duidelijk meer aandacht aan de productie en de verspreiding van hun statistieken, al dan niet via elektronische mogelijkheden. Met de grote federale producenten (Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, Kruispuntbank voor de Sociale Zekerheid, Instituut voor de Nationale Rekeningen, Nationale Bank van België) zijn contacten gelegd om de uitwisseling van regionale gegevens te verbeteren op twee punten: de vlugge beschikbaarheid en - waar kan- de aanmaak van gegevens op het niveau van de deelgemeenten en/of de statistische sectoren.

In het programma beleidsgericht onderzoek volgt de administratie Wetenschappen en Innovatie (AWI) samen met APS nauwkeurig op welke databestanden in het kader van de opdracht worden aangemaakt. Op die wijze wordt het APS-overzicht van beschikbare statistische databestanden permanent geactualiseerd.

Kwaliteitsvolle statistieken

Vor het aanmaken van kwaliteitsvolle statistieken moeten de basisgegevens beantwoorden aan (internationale) standaarden en nomenclatura.

De Vlaamse overheid neemt deel aan talrijke initiatieven. Sprekende voorbeelden van lopende projecten hebben betrekking op de aanmaak van culturele statistieken (EUROSTAT), milieustatistieken (oa. MIRA), stedelijke indicatoren (SIF-gemeenten), duurzaamheidsindicatoren (DWTC), tewerkstellingsstatistieken (Steunpunt WAV), nationale rekeningen (INR), onderwijsstatistieken (OESO), technologie-indicatoren (VTO), financiële statistieken (ESER-definities), innovatie-gegevens (werkgroep APS-AWI-IWT), overheidsstatistieken m.b.t output-gegevens (interdepartementale werkgroep), ...

Ter ondersteuning van de aanmaak en het gebruik van kwaliteitsvolle statistieken is sinds juni 1998 de Functionele REgionale Databank FRED effectief operationeel. Deze databank bevat metagegevens over statistische reeksen. Het is de bedoeling dat de gebruiker bijgestaan wordt om de statistische reeks met kennis van zaken aan te wenden. FRED brengt heel nauwkeurig het aanbod aan regionale statistieken in beeld

Meta-informatie is beschrijvende informatie (teleenheid van de reeks, uitsplitsing naar dimensies en aggregatieniveaus, kwaliteit van de reeks, gebruikte definities, vindplaatsen, contactpersonen). De databank FRED omvat vandaag 850 fiches, die evenzoveel basisreeksen beschrijven. De aanmaak van deze fiches gebeurt – waar het Vlaamse gegevens betreft - zoveel als mogelijk in samenwerking met de samenstellers van de statistische reeksen. Tegen juni 1999 zal de metadatabank 1.000 fiches bevatten. Dan zullen een vrij groot deel van de relevante statistische reeksen van de voornaamste beleidsdomeinen beschreven zijn.

De laatste jaren ligt binnen de sector van de openbare statistiek heel sterk de nadruk op het verstrekken van gebruikersinformatie over statistieken: hoe moeten gebruikers statistieken interpreteren?, hoe definieert men bepaalde begrippen?,

welke methode gebruikt men voor de inzameling van gegevens, e.d. We mogen gerust stellen dat Vlaanderen met het FRED-project al ver staat. Op Europees niveau wordt de aanmaak en het gebruik van metadata ondersteund via twee projecten. Het eerste, Integrated Meta-Information Management (IMIM), wil de meta-informatie en de eigenlijke statistiekreeksen met elkaar in verband brengen. Het tweede project, Integrated Documentation And Retrieval Environment for Statistical Aggregates (IDARESA), ondersteunt de creatie van metadata-systemen ten behoeve van de statistische instituten. In het kader van de Economische Commissie voor Europa van de Verenigde Naties komen Europese statistici samen om over dit onderwerp ervaringen uit te wisselen. Zij bepleiten sterk de productie van metadata als een geïntegreerd element in het statistisch productieproces en onderscheiden daarbij de beheersmetadata (nuttige informatie in het statistisch productieproces) van de gebruikersmetadata (zoals FRED die beschikbaar stelt). Via de FRED-metagegevens krijgt de gebruiker van statistieken een effectief antwoord op zijn/haar vraag naar wie heeft deze statistiek gemaakt, welke zijn de definities van de kernbegrippen, wie verspreid deze gegevens en hoe, zijn ze betrouwbaar, wanneer mogen de nieuwe gegevens verwacht worden, wat is de periodiciteit, enz. ...

Ofschoon FRED in eerste instantie en tot op heden vooral gebruikersinformatie biedt, toch beseffen we dat de gebruiker vooral op zoek is naar reële cijfers. Daarom wordt – waar mogelijk – op de FRED-fiche een hyperlink gelegd naar de reële data. Omgekeerd – en dit zal vooral in 1999 gebeuren – verbinden wij bij de internet-statistieken van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap de erbijhorende FRED-fiches toegevoegd. Op die wijze wordt de eenheid tussen reële cijfers en gebruikersinfo tot stand gebracht. Op die wijze uitgebouwd is de website ‘Vlaamse statistieken’ een multifunctionele en daardoor interactieve site.

Direct beschikbare gegevens

Sinds ongeveer twee jaar manifesteren de statistische instellingen zich één na één op het Internet. Deze evolutie is onomkeerbaar. In een recente internationale bijeenkomst van statistische overheidsinstellingen stond de verspreiding van gegevens via het internet hoog op de agenda. Alle leidende statistiekinstellingen (Canada, Nederland, Nieuw-Zeeland, Australia, US, Singapore, Finland, Denemarken, Zweden,) stellen hun gegevens steeds meer rechtstreeks en direct via het Internet ter beschikking.

Sinds 21 juni zijn ook de Vlaamse statistieken prominent aanwezig op het net. Als een deelsite van vlaanderen.be biedt deze statistiek-referentiesite heel wat nuttige statistiekinformatie. Bij de externe lancering van de site in de maand augustus waren specialisten-internauten (Clickx, Webloop, Tips en Advies op het Internet, ...) het erover eens dat deze site alle krediet verdient.

In de loop van 1998 zijn/worden volgende producten/diensten op deze site beschikbaar:

- FRED (zie hierboven)
- Statistische onderwerpen. Per beleidsdomein is hier informatie te vinden omtrent de contactpersonen statistiek, de statistische publicaties van de

- Vlaamse overheden, de links met de verschillende statistiekproducenten intern en extern het Vlaamse ministerie. Met de administraties van het MVG, de VOI's en de lokale besturen wordt overleg verdergezet opdat zij elk wat hun beleidsvelden betreft maximaal statistische informatie via het internet vrijgeven.
- Basisstatistieken. Hier worden de gegevens waarover APS beschikt rechtstreeks in inleesbare bestanden ter beschikking gesteld. Momenteel vindt de internet-gebruiker er tabellen van alle APS-publicaties (Vrind, Stativaria, VIC, Profiel Vlaanderen, Conjunctuurnota, ..) In 1999 zal de rubriek 'basisstatistieken' substantieel aangevuld worden met demografische en economische gegevens. Hiertoe zijn overeenkomsten gemaakt of in de maak met NIS, RSZ, GRAYDON, Kruispuntbank Sociale Zekerheid (KSZ).
 - Statistisch nieuws. Deze rubriek heeft een dubbel doel. Vooreerst inventariseert hij dagelijks de belangrijke nieuwsberichten met relevante statistiekgegevens en de gepubliceerde statistiekguitgaven waarover APS kennis heeft. Zo ontstaat een overzicht en een archief dat permanent kan worden geconsulteerd. Binnenkort zullen deze dagelijkse info's kunnen worden geconsulteerd op datum én op thema. Ten tweede biedt elk statistisch nieuwsje de gebruikers ook aanvullende informatie zoals die beschikbaar is op de website: er worden links gelegd naar de FRED-fiches en alle andere relevante statistiekpagina's.
 - Stedelijke leefbaarheidsbarometer. Deze stedelijke barometer is de eerste keer gepubliceerd in VRIND1997. Zodra deze barometer geactualiseerd is met de gegevens voor het jaar 1997, zullen de relevante tabellen op het internet worden geplaatst.
 - Basiskaart Vlaanderen. Deze rubriek in uitbouw (eerste realisatie op het internet is voorzien tegen eind 1998) is een coproductie tussen APS en de GIS-cel van de Vlaamse Landmaatschappij. APS stelde voor elke gemeente een set van 25 basisindicatoren samen. Daarmee worden een aantal kengetallen, indexen en ratio's aangemaakt. Het unieke van dit project bestaat erin dat de gegevens op basis van GIS-software-functionaliteiten vanuit een basiskaart Vlaanderen worden opgeroepen. Dit gebeurt of op het niveau van elke individuele gemeente afzonderlijk ofwel volgens een aantal vrij te kiezen bestuurlijke indelingen. Dit betekent dat na aanklikking van een bepaalde territoriale indeling (bijv. de gezondheidsregio's of de gebieden van een intercommunale voor huisvuilverwerking) de statistieken van de geaggregeerde gemeenten kunnen opgeroepen worden en eventueel vergeleken met andere indelingen.
 - Permanente kerncijfers Vlaamse economie en samenleving. Een laatste project, eveneens momenteel in voorbereiding, betreft de publicatie van een aantal basiscijfers economie en samenleving op maand-, kwartaal- en of jaarbasis. De basiskerncijfers – samen met de nodige toelichting bij de waar te nemen trends – zullen permanent bijgewerkt worden. Zo zal een echte real-time consultatie mogelijk worden.

De site 'Vlaamse statistieken' wordt (september 1998) **dagelijks** door ongeveer 80 à 100 verschillende personen geraadpleegd. Het aantal paginaviews **per dag** bedraagt ongeveer 600.

De verdere uitbouw van deze site 'Vlaamse statistieken' hangt grotendeels af van de mate waarin openbare besturen, onderzoeksinstituten, bedrijfsorganisaties hun statistieken op een systematische en coherente manier op hun internetsite plaatsen.

Vlaanderen heeft hier zeker nog een ruime achterstand in te halen ten opzichte van bijvoorbeeld Nederland, Canada of de Scandinavische landen. Toch is er een duidelijke inhaalbeweging ingezet. In de volgende maanden zal APS bij alle VOI's, bij de provincies en bij de steden en gemeenten een campagne opzetten om hen te overtuigen hun statistieken op het net te plaatsen. Wat de gemeenten betreft is dit een actiepoint in het kader van het 'Pact met de Gemeenten'. Hoe dan ook, een gezamenlijke inspanning van alle bestuursniveau's en alle bestuursinstellingen biedt elkeen een winst in zijn/haar zoektocht naar bruikbare openbare statistieken.

Samenwerking

Hiervoor zijn reeds enkele vormen van interne en externe samenwerking vermeld. Belangrijk voor de begrotingsjaren 1998 en 1999 is de verdere vormgeving van het Vlaams statistisch systeem. De internetsite is daarin een uitstekende hefboom en opportuniteit. Hoe meer statistiekproducenten hun statistiek-gegevens op het net plaatsen hoe rijker het gezamenlijk profijt. Om dit mogelijk te maken is permanent overleg en samenwerking langs de kant van het aanbod onontbeerlijk. Daartoe wil APS in 1999 een verdere bijdrage leveren.

In het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap fungeert de Interdepartementale Werkgroep Statistiek als reflexiekamer voor de interne statistiekorganisatie. Een technische interdepartementale werkgroep coördineert op het niveau van de Vlaamse administratie de aanmaak van interne output-indicatoren. Daarnaast is een projectgroep 'Datawarehousing' verantwoordelijk voor de aanmaak van multidimensionale databases voor en in het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Deze nieuwe software maakt het mogelijk dat uit een veelheid van bestanden op een snelle en interactieve wijze op maat van de gebruikers passende statistieken worden gegenereerd. Deze vormen van interne samenwerking ondersteunen de productie van voor de overheden relevante data, indicatoren en daarbijhorende statistische reeksen.

Met de universiteiten en onderzoeksinstanties zijn het de functioneel bevoegde instanties die in het kader van hun eigen onderzoeksbehoeften contacten hebben en/of onderhouden. In het kader van het beleidsgericht onderzoeksprogramma vervult de Administratie Wetenschap en Innovatie een functionele en praktische coördinatie. Via deze afdeling werd onlangs een bevraging organiseren naar de houding en de verwachtingen van de universitaire onderzoeksploegen ten aanzien van een mogelijke Volkstelling 2001.

Zoals hierboven reeds terloops aangestipt biedt het Pact met de Gemeenten een overlegforum en een reële opportuniteit om gezamenlijk te werken aan de verdere uitbouw van het Vlaams statistisch systeem.

Zoals in het verleden wordt er samengewerkt met federale statistiekinstanties (Nationaal Planbureau, NIS, NBB) en statistiekproducenten (ministeries, steunpunten ..). De veelvuldige contacten en de interne dynamiek in de meeste instellingen leiden daarbij stapsgewijs tot effectieve resultaten. Met het NIS, de Kruispuntbank voor de Sociale Zekerheid, de RSZ zijn contacten gelegd om de

regionale en intra-gemeentelijke statistieken direct en op recurrente wijze beschikbaar te stellen.

Er werden nieuwe vertegenwoordigers aangeduid in diverse adviesorganen van het NIS en het Instituut voor de Nationale Rekeningen. Doel is om via deze vertegenwoordiging de aandacht voor regionale statistieken verder aan te scherpen.

Internationale aanwezigheid

Aanwezigheid op het internationale statistiekforum zoals de OESO, Verenigde Naties, Unesco, WGO, Euroregio, de Internationale Hydrografische Organisatie (IHO) en andere gebeurt grotendeels via de functionele departementen.⁽¹⁾

Voor de specifieke statistiekorganisatie EUROSTAT treedt het NIS op als de officiële vertegenwoordiger van België en zijn Gewesten en Gemeenschappen.

Binnenkort wordt APS lid van twee internationale organisaties, namelijk 'The International Association for Official Statistics' (IAOS) (één van de vijf sessies van het ISI, the International Statistical Institute) en CHORUS, een gespecialiseerde sectie van IAOS, waarbij de statistiekvraagstukken inzake regionale en stedelijke onderwerpen worden behandeld. Deze contacten moeten APS ondersteunen in haar specifieke taken.

¹ Een omstandige beschrijving van die aanwezigheid is te vinden in de uitgave 'Vlaanderen in de internationale organisaties (andere dan EU), maart 1998.